

DOELGERICHT BEHEER WILDAKKERS LEVERT GOEDE RESULTATEN

Een bericht uit Duitsland

Ten noordoosten van Venlo liggen, net over de grens, de Duitse plaatsen Walbeck en Xanten. In 2 jachtvelden in deze plaatsen wordt door jachtopzichter Hein Gellen al jaren op enthousiaste wijze gewerkt aan biotoopverbetering voor kleinwild. Door goede contacten met boeren en bermbeherende instanties zijn veel struweelbeplantingen en overjarige - dus niet gemaaid - grasbermen gecreëerd, maar wat vooral opvalt is de professionele wijze waarop wildakkers beheerd worden.

Bij aanleg en beheer van zijn wildakkers probeert jachtopzichter Gellen heel genuanceerd in te spelen op de levensbehoeften van kleinwildsoorten op verschillende momenten in het jaar. De aandacht gaat hierbij met name uit naar Patrijs en Fazant. Doordat specifiek ingespeeld wordt op de levensbehoeften die op een bepaald moment elders in het cultuurlandschap ontbreken, is de spinn-off voor andere kenmerkende bewoners van landbouwgebieden erg groot. Vlinders, bijen, zangvogels en zoogdieren profiteren ruimschoots mee.

Doelen

Gellen heeft drie duidelijk gesecheiden doelen voor ogen bij het beheer van zijn wildakkers:

- winterdekking
- broeddekking
- voedsel

Hij realiseert deze doelen door zijn wildakkers in te delen in lange smalle stroken waar verschillende beheervormen op worden toegepast. Hij werkt zoveel mogelijk in stroken om de beschikbare oppervlakte grond zo efficiënt mogelijk te gebruiken. Beter 10 stroken van 100 meter lang en 10 meter breed dan 1 blok van 1 hectare aaneengesloten.

Winterdekking

T.b.v. de winterdekkingsfunctie worden stroken ingezaaid met o.a. koolsoorten, Maïs en Zonnebloemen. Met name de koolsoorten vormen veel wintervaste massa die een ideale vlucht- en schuilplaats vormt in een verder kaal winterlandschap. In de huidige cultuursteppe zijn verspreid liggende kleine dekkingselementjes van groot belang. Vaak is er nog wel een redelijk voedselaanbod - b.v. in de vorm van wintergranen. Echter

zonder vlucht- en schuilplaatsen in de directe nabijheid kan de aanwezige fauna hier nauwelijks gebruik van maken. Het aanbrengen van struikbeplantingen is weliswaar de beste oplossing voor dit probleem maar waar men in gelegenheid wil blijven het beheer te variëren, of waar landbouwpercelen maar tijdelijk gebruikt kunnen worden, voldoen bovengenoemde gewassen uitstekend. De voedsel functie van deze gewassen is in de visie van Gellen betrekkelijk gering. Hazen maken b.v. wel gebruik van de jonge bladeren van koolsoorten, Fazanten eten maïskorrels en Gellen stelde ook vast dat Mussen fourageerden op de zonnepitten, maar een meerwaarde met betrekking tot de algehele voedselsituatie in het gebied wordt met deze gewassen niet zozeer geleverd. Er kan bij koolsoorten wel sprake zijn van een drachtverbetering voor bijen en vlinders in de zomer.

Broeddekking

Broeddekking wordt geleverd door overjarige grasstroken. Door Gellens aandacht voor het bermbeheer wordt al veel broeddekking gecreëerd maar dit is allemaal langs wegen en bij boerderijen. Beter is broeddekking op landbouwpercelen, ver van wegen en bebouwing. Door stroken in te zaaien met gras en enige tijd zonder bewerking te laten liggen worden ideale broedplaatsen voor Fazant en Patrijs, maar ook bodembroedende zangvogels, gecreëerd. Ook voor de overwintering van veel insectensoorten zijn dit soort ongestoorde grasachtige vegetaties van groot belang.

Voedsel

Zoals hierboven al aangegeven gaat Gellen er van uit dat de op de wildakkers verbouwde gewassen een betrekkelijk geringe voedsel functie hebben. Een verbetering van de voedselsituatie, en dan met name gedurende de zomerperiode, wordt volgens Gellen vooral geboden in de vorm van akkerkruiden. Tussen de verbouwde gewassen en

Foto: Marris

Jachtopzichter Gellen werkt aan biotoopverbetering.

Foto: Marris

Langs een akker geeft een braakstrook met akkerkruiden een noodzakelijke aanvulling in de voedselsituatie van kleinwild. Een strook met struikbeplanting biedt winterdekking.

op braakstroken groeit een rijk aanbod aan akkerkruiden met daarop levende insecten. Wanneer over akkerkruiden gesproken wordt doemt bij veel mensen al snel het schrikbeeld op van ondoordringbare ruigtes met Akkerdistel, Kleefkruid, Kweek e.d. maar er is hier geen sprake van. Doordat er niet bemest wordt, hooguit stikstofverrijking via Lupine of Klaver, en doordat het onkruid concurrentie ondervindt van de verbouwde gewassen, ontstaan er geen problemen met een uit de hand lopende akkerkruidengroei. De verbouwde gewassen fungeren min of meer als medium voor een gecontroleerde akkerkruidengroei en de lage bemestingstoestand zorgt ervoor dat er sowieso weinig echte probleemonkruiden voorkomen. Het voorkomen van akkerkruiden met daarop levende insecten is van wezenlijk belang voor de reproductiemogelijkheden van Patrijs en Fazant. Hazen zijn ook voor een belangrijk deel aangewezen op natuurlijke kruiden. Vlinners en allerlei andere insecten leven op de verschillende kruiden en ook vele soorten zangvogels

scharrelen hier hun kostje bij elkaar. Gellen verbouwt ook nog wat gewassen die zelf ook een voedselfunctie hebben voor kleinwild zoals granen (groeipunten in winter en voorjaar, zaden in zomer en herfst) en Gierstmelde (zaden in zomer, herfst en vroege winter) maar ook in deze gewassen krijgen de akkerkruiden een kans.

Fasering

Zoals als eerder vermeld speelt Gellen heel nauwkeurig in op de biotoopkwaliteit in de omgeving. Hij brengt een nauwkeurige fasering aan door de drie doelen van de wildackers (winterdekking, broeddekking en voedselgebied) in verband te brengen met de door de gangbare landbouw in de omgeving geleverde biotoop-elementen. Waar b.v. veel Wintergraan verbouwd wordt hoeft na april weinig dekking op de wildackers geleverd te worden. De granen leveren dekking en broedgelegenheid volop. In de buurt van grote aardappelen en bietenpercelen kan het aan de andere kant belangrijk zijn dekking in de vorm van overstaande Maïs

of Kool tot in de vroege zomer te laten staan omdat Aardappelen en Bieten pas vrij laat in het seizoen dekking leveren.

Open structuur

Doordat er niet bemest wordt staan er stevige, niet-legerende gewassen, wat de dekkingsfunctie ten goede komt. Tevens draagt niet bemesten bij aan een open gewasstructuur. De gewassen worden verder ruim gezaaid waardoor kruiden en insecten goede kansen krijgen en de fauna ook de ruimte heeft het gewas in te gaan. Bij hoge bemestingsniveau's en hoge zaaidichtheden ontstaan zware gewassen die ondoordringbaar worden, geen ondergroei met akkerkruiden vertonen en lang nat blijven na regen, kortom weinig aantrekkelijk voor de fauna.

Landbouwkundig verantwoord

Gellen hecht er veel waarde aan de grond in landbouwkundig goede staat te houden. Waar naar Gellens mening de akkerkruiden wat teruggedrongen moeten worden, werkt Gellen b.v. de zaak in het najaar onder, laat vervolgens in het

BEHEER

voorjaar een zo groot mogelijk deel van de zaadvoorraad kiemen, werkt de zaak weer onder en zaait gras in als bodembedekker. Op deze wijze is hij in staat de onkruiddruk op aanvaardbaar niveau te houden. Voldoende voor de voedsel functie maar niet zoveel dat de gewassen het afleggen tegen de kruiden. Percelen kunnen op deze wijze weer gewoon in een landbouwkundige exploitatie opgenomen worden.

Resultaten

In sommige delen van het jachtveld rond Walbeck bedraagt de voorjaarspatrijzendichtheid 15 tot 20

broedparen op een km². In het veld in Xanten waren tot voor kort geen Patrijzen (meer grasland), maar hier hebben zich nu ook Patrijzen gevestigd. In voorjaar 1991 vermoedde Gellen 6 broedparen, alle in de directe nabijheid van een pas aangelegde, enkele hectaren grote, wildakker bestaande uit tientallen verschillende stroken.

Fazanten worden in dit veld jaarlijks uitgezet t.b.v. de jacht. Gellen overweegt hier nu mee te stoppen omdat hij verwacht met de huidige biotoopkwaliteit een goed oogstbare wilde populatie te kunnen handhaven.

Een bijkomend aspect is het draagvlak dat in de streek ontstaat voor vakkundig wildbeheer. De op bepaalde plaatsen rijk bloeiende wildakkers oogsten veel waardering. Gellen ontvangt ook regelmatig schoolklassen voor een rondleiding langs de wildakkers.

*drs. W. Maris
bioloog SBNL*

POLLUX

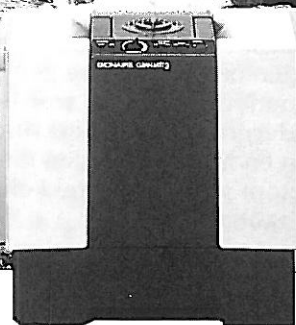
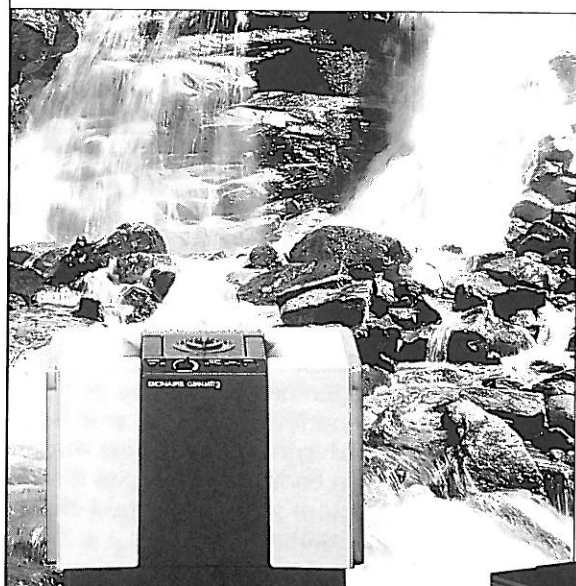
Polaris optische instrumenten
Nachtegaalstraat 76
3581 AM Utrecht
Telefoon 030 - 322569

* **Verrekijkers** 90 verschillende modellen van mini 8 x 21 tot jumbo 20 x 100

* **Panoramakijkers** (telescoopkijkers) voor die waarnemingen waar een verrekijker tekort schiet

* **Astronomische telescopen** en alle toebehoren

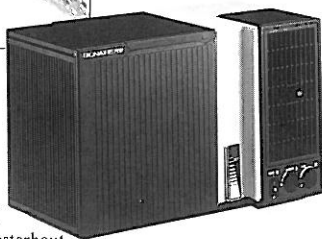
VOOR EEN LEEFBAAR BINNENKLIMAAT

Voor informatie, dealerlijsten e.d.:

PMS
PRODUCT MARKETING SERVICES B.V.

Postbus 4191
4900 CD Oosterhout
Telefoon: 01620 - 34400
Fax: 01620 - 34600

BIONAIRE®

LUCHTREINIGERS, LUCHTBEVOCHTIGERS EN LUCHTONTVOCHTIGERS

GEZONDE LUCHT VAN LEVENSBELANG

Sinds de oliecrisis hebben wij steeds meer tijd en geld besteed aan het isoleren van onze huizen en kantoren om energie te besparen. Het resultaat is dat de eens natuurlijke uitwisseling van binnen- en buitenlucht is afgesneden. Wereldwijde ademhalingsproblemen zijn in opkomst en het 'Sick Building Syndrome' heeft zich aan ons opgedrongen.

Wat kun je dan nog doen? Stoppen met ademen?

Dat lijkt ons beslist niet de gezondste keuze.

Dus is het tijd de zaak zelf ter hand te nemen. Dit kan door gebruik te maken van de BIONAIRE® luchtreinigers/ionisators. BIONAIRE® luchtreinigers zuiveren de lucht met behulp van verschillende filters en laden de lucht met negatieve ionen.

Dit zijn de luchtreinigers van Moeder Natuur.

Dankzij BIONAIRE® kunnen wij nu dat zware, benauwde gevoel, dat verwant is aan verschaalde of bedompte lucht, de baas worden.

LUCHTBEVOCHTIGERS

De herfst en winter zijn weer in aantocht. Door gebruik van centrale verwarming wordt de lucht alsmaar droger.

Droge kelen, gesprongen lippen en een skala aan andere nare symptomen zijn het gevolg.

De keuze voor een beter geregelde luchtvochtigheid ligt voor de hand.

BIONAIRE® lost dit probleem professioneel voor u op met een breed assortiment luchtbevochtigers.

BIONAIRE®

Luchtreinigers / Ionisators: vanaf Hfl. 298,- (incl. BTW)
Luchtbevochtigers: vanaf Hfl. 349,- (incl. BTW)